

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 18.03.1998
COM(1998) 170 def.

98/0093 (SYN)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

**tot tweede wijziging van Richtlijn 90/394/EEG
betreffende de bescherming van de werknemers tegen de
risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk**

(door de Commissie ingediend)

**Voorstel voor een richtlijn van de Raad
tot tweede wijziging van Richtlijn 90/394/EEG
betreffende de bescherming van de werknemers tegen de
risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk
(98/.....)
(Voor de EER relevante tekst)**

TOELICHTING

1. Inleiding

a) Motivering van de communautaire actie

Bij de vaststelling van zijn gemeenschappelijk standpunt (EG) nr. 3/97¹ met het oog op de aanneming van een richtlijn van de Raad tot eerste wijziging van Richtlijn 90/394/EEG² betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk (op 27 juni 1997 aangenomen als Richtlijn 97/42/EG van de Raad³), heeft de Raad de Commissie verzocht een voorstel in te dienen voor verdere wijziging van Richtlijn 90/394/EEG.

Dit was bedoeld om:

- passende normen te verschaffen voor de bescherming tegen de risico's van mutagene stoffen die nog niet onder die richtlijn vallen, maar waarschijnlijk carcinogene effecten hebben,
- met maatregelen te komen betreffende de carcinogeniteit van houtstof, teneinde dat in die richtlijn op te nemen en te verduidelijken hoe de voorschriften van Richtlijn 90/394/EEG op houtstof kunnen worden toegepast,
- in die richtlijn de bestaande richtlijnen voor carcinogene agentia op het werk, met name vinylchloridemonomeer en asbest, te consolideren.

---

1 PB C 6 van 9.1.1997, blz. 1.
2 PB L 196 van 26.7.1990, blz. 1.
3 PB L 179 van 8.7.1997, blz. 4.

Dit voorstel tot tweede wijziging van Richtlijn 90/394/EEG is bedoeld om aan dit verzoek te voldoen.

b) Subsidiariteit

Dit voorstel doet geen afbreuk aan het subsidiariteitsbeginsel, daar alleen door optreden van de Gemeenschap kan worden gewaarborgd dat in alle lidstaten een minimumniveau geldt voor de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia kan worden gegarandeerd. Aldus zal ook concurrentievervalsing worden tegengegaan, doordat voorkomen wordt dat de minimumnormen voor de bescherming van de werknemers van lidstaat tot lidstaat uiteenlopen.

Bovendien zal het voorstel een grotere flexibiliteit betreffende de grensoverschrijdende werkgelegenheid stimuleren, omdat de werknemers erop kunnen vertrouwen dat in alle lidstaten dezelfde minimumvoorschriften voor de bescherming van hun veiligheid en gezondheid gelden. De werkgevers van hun kant kunnen er zeker van zijn dat de productiekosten niet buitensporig zullen worden beïnvloed als gevolg van verschillen in de bescherming van de gezondheid en veiligheid op het werk.

2. Mutagene stoffen

Als gevolg van de wijze waarop mutagene stoffen op het DNA inwerken, zullen de meeste ervan carcinogeen zijn. In verband met dit sterke vermoeden van carcinogeniteit heeft het bij Besluit 95/320/EG van de Commissie⁴ opgerichte Wetenschappelijk Comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling aan chemische agentia geadviseerd om kiemcelmutagenen en genotoxische carcinogenen bij het risicobeheer op het werk op gelijksoortige wijze te behandelen, dit gezien de ernst van hun effecten, de onzekerheid omtrent de dosis-responskarakteristieken en de onmogelijkheid om een betrouwbare drempeldosis voor hun werking aan te geven.

- In wetenschappelijke termen wordt een mutagene stof gedefinieerd als een stof die de informatie in het DNA van blootgestelde organismen kan veranderen.

Een mutatie is een verandering van de informatie in het DNA van een cel. Betreft de mutatie een kiemcel, dan is er een risico dat de mutatie aan toekomstige generaties wordt overgedragen. Als de mutatie een somatische cel betreft, is er een risico dat bij de betrokkene kanker ontstaat.

---

⁴ PB L 188 van 9.8.1995, blz. 14.

- Op communautair niveau worden mutagene agentia volgens Richtlijn 67/548/EEG van de Raad betreffende de aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke stoffen⁵ in drie categorieën onderverdeeld. Voor deze wijziging zijn alleen de categorieën 1 en 2 van belang; deze worden gekenmerkt met waarschuwingzin R 46 – Kan erfelijke genetische schade veroorzaken.

Categorie 1

Stoffen waarvan bekend is dat zij voor de mens mutageen zijn.
Er is voldoende bewijs voor een oorzakelijk verband tussen blootstelling van de mens aan zo'n stof en erfelijke schade.

Categorie 2

Stoffen die dienen te worden beschouwd als mutageen voor de mens.
Er is voldoende bewijs voor een sterk vermoeden dat blootstelling van de mens aan de stof kan leiden tot ontwikkeling van erfelijke genetische beschadigingen, meestal op grond van:

- geschikte dierproeven,
  - andere ter zake dienende informatie.
- De meeste chemische kiemcelmutagenen werken via alkylering van het DNA in kiemcellen. Het verschil met de DNA-beschadigende werking van genotoxische carcinogenen zit hem hoofdzakelijk in de andere doelcellen/-weefsels. Voor chemische kiemcelmutagenen die volgens dit mechanisme werken is er geen algemeen aanvaarde veilige drempel en evenmin is er voor stoffen die erfelijke genetische schade veroorzaken een algemeen aanvaard model voor een kwantitatieve risico-evaluatie.
  - Om bovengenoemde redenen is de algemene opvatting dat dit soort mutagene agentia voor de doeleinden van de richtlijn uit voorzorg als carcinogene agentia moeten worden behandeld.

Daarom moeten artikel 1, lid 1, en bijlage I van Richtlijn 90/394/EEG in die zin gewijzigd worden.

---

⁵ PBL 196 van 16.8.1967, blz. 1.

3. Houtstof

Naar aanleiding van het verzoek van de Raad heeft de Commissie het Wetenschappelijk Comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling gevraagd advies uit te brengen over de vraag of stof van alle dan wel van bepaalde houtsoorten als carcinogeen voor de mens moet worden beschouwd. Ook is het comité gevraagd om advies over een voorstel voor grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling aan houtstof, met inachtneming van alle mogelijke effecten op de gezondheid.

Het comité was unaniem van mening dat er sluitende bewijzen zijn dat stof van eiken- en beukenhout carcinogeen is voor de mens, met name waar het adenocarcinoom van de neus betreft. Voor andere houtsoorten zijn de aanwijzingen minder overtuigend.

Het comité heeft nog geen grondige risico-evaluatie kunnen uitvoeren op basis waarvan de Commissie een wetenschappelijk gefundeerde waarde zou kunnen voorstellen die overeenkomt met het laagste aanvaardbare risico.

Het advies van het comité berust op de volgende elementen:

- De IARC-monografie over houtstof (Vol. 62, 1995) concludeert dat er een causaal verband bestaat tussen beroepsmatige blootstelling aan houtstof en adenocarcinoom van de neus en bijholten. Dit blijkt toe te schrijven aan houtstof zelf en niet aan andere blootstelling op het werk. Het hogere risico op adenocarcinoom is duidelijk geassocieerd met blootstelling aan stof van hardhout, maar beroepsmatige blootstelling aan één bepaalde houtsoort komt zelden voor: in de meeste gevallen spelen tal van houtsoorten een rol. Er zijn onvoldoende studies om de kankerrisico's als gevolg van blootstelling aan alleen zachthout te beoordelen.
- Recentere publicaties bevestigen deze uitgangshypothese.
- Over de indeling van hout in hardhout en zachthout bestaat geen algemene overeenstemming. Volgens de IARC (1995) zijn er circa 12 000 houtsoorten, waarvan de meeste loofbomenhout of hardhout zijn en slechts zo'n 800 soorten naaldbomenhout of zachthout.
- Er zijn geen erkende biologische of fysische verschillen tussen stof van hardhout en van zachthout. De afmetingen van de stofdeeltjes worden bepaald door het vochtgehalte van het hout en door het proces waarbij het stof wordt geproduceerd, niet door de houtsoort.

- Er is op gewezen dat verontreiniging van zachthout met hardhout in allerlei werkomgevingen niet kan worden uitgesloten. Wat de blootstelling betreft gaat het verder niet alleen om stof van gemengde houtsoorten, maar ook om tal van chemische stoffen, zoals additieven, lijm, beitsmiddelen enz. Houtstof kan een drager voor deze andere agentia zijn. De aard van de bijkomende blootstellingen loopt uiteen, maar houtstof is in de positieve epidemiologische studies wel de gemeenschappelijke factor. Wellicht kunnen de experimenten die op dit moment bij het Duitse instituut voor kankeronderzoek worden uitgevoerd hier duidelijkheid in brengen.
- Er zijn meldingen dat extracten van hardhoutstof, maar niet van zachthoutstof, genotoxisch zijn; het comité is zich echter bewust van de beperkingen van de resultaten van studies waarbij complexe stoffen gefractioneerd en geëxtraheerd werden.

Daarom is het comité tot de conclusie gekomen dat de carcinogeniteit van stof van beuken- en eikenhout bewezen is. Dat het stof van ander hardhout voor de mens ook carcinogeen kan zijn is waarschijnlijk, maar niet overtuigend bewezen. Verder zijn er aanwijzingen, al zijn die beperkt, dat stof van zachthout voor de mens ook carcinogeen kan zijn.

Om bovengenoemde redenen concludeert de Commissie dat de voorschriften van Richtlijn 90/394/EEG zoals gewijzigd ook van toepassing moeten zijn op stof van beuken- en eikenhout, en in de toekomst mogelijk ook op andere houtsoorten wanneer er een nadere evaluatie op basis van nieuwe gegevens heeft plaatsgevonden.

Voor de duidelijkheid zal bijlage I van Richtlijn 90/394/EEG daarom worden gewijzigd door daarin beroepsmatige blootstelling aan stof van eiken- en beukenhout op te nemen.

De Commissie erkent dat zij op grond van het huidige wetenschappelijke advies geen wetenschappelijk gefundeerde grenswaarde voor beroepsmatige blootstelling kan vaststellen die een gevalideerd beschermingsniveau biedt. Niettemin vindt zij dat moderne technologische praktijken moeten worden aangehouden. Op grond van het huidige advies van deskundigen in de lidstaten zijn nationaal niveaus tussen 2 en 10 mg/m³ vastgesteld, afhankelijk van de aard van de nationale controles daarop.

De Commissie meent dat 5 mg/m³ een goede indicatie is voor minimumnormen voor goede technologische praktijken, maar dit cijfer moet binnen vijf jaar worden herzien om het in overeenstemming te brengen met de meest recente wetenschappelijke gegevens inzake de gezondheid en veiligheid van de werknemers.

4. Consolidatie van de bestaande richtlijnen van de Raad inzake de bescherming van de werknemers tegen specifieke carcinogene agentia in Richtlijn 90/394/EEG

Met de goedkeuring door de Raad van Richtlijn 90/394/EEG betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk is de bescherming van de gezondheid en veiligheid van de werknemers tegen carcinogene agentia belangrijk verbeterd. Duidelijk is echter geworden dat de wetgeving verder vereenvoudigd moet worden. Daarbij is de vraag gerezen of het zinvol zou zijn om de voorschriften van de richtlijnen van de Raad betreffende vinylchloridemonomeer⁶ en asbest⁷ bij Richtlijn 90/394/EEG onder te brengen.

Rekening houdend met de algemene beschermingsbeginselen van deze richtlijn en na grondige bestudering van Richtlijn 78/610/EEG is geconcludeerd dat de belangrijkste bepalingen van laatstgenoemde richtlijn, met uitzondering van de grenswaarde, al in Richtlijn 90/394/EEG zijn vervat. Daarom stelt de Commissie voor om in bijlage III van Richtlijn 90/394/EEG grenswaarden op te nemen en Richtlijn 78/610/EEG in te trekken.

Omdat het al zo lang geleden is dat Richtlijn 78/610/EEG werd goedgekeurd, werd het wel wenselijk geacht om lagere grenswaarden voor te stellen, gebaseerd op de beste technologische praktijken die in de recente literatuur worden genoemd en de wettelijke situatie in de lidstaten. Voorgesteld wordt verder om deze waarden binnen vijf jaar te herzien aan de hand van de beschikbare wetenschappelijke gegevens met betrekking tot de veiligheid en gezondheid van de werknemers, om na te gaan of zij nog verder verlaagd moeten worden.

Voor de Asbestrichtlijn is de situatie enigszins anders vanwege de bijzondere eigenschappen van deze stof en de verboden en specifieke detailvoorschriften van Richtlijn 83/477/EEG, die in feite door Richtlijn 90/394/EEG zijn aangevuld.

Verder heeft de Commissie onlangs een mededeling goedgekeurd over de voorschriften van Richtlijn 83/477/EEG⁸ en nu worden de reacties van de Raad en het Europees Parlement afgewacht om na te gaan of de bestaande maatregelen gewijzigd moeten worden dan wel er nieuwe voorschriften moeten komen.

Daarom wordt het beter geacht nog te wachten met de beslissing of de voorschriften voor beroepsmatige blootstelling aan asbest in deze richtlijn moeten worden opgenomen.

---

6 PB L 197 van 22.7.1978, blz. 12.

7 PB L 206 van 29.7.1991, blz. 16.

8 COM(96) 426 def. van 5.9.1996.

**Voorstel voor een richtlijn van de Raad
tot tweede wijziging van Richtlijn 90/394/EEG
betreffende de bescherming van de werknemers tegen de
risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk
(98/.....)**

(Voor de EER relevante tekst)

(Door de Commissie ingediend op .....)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 118 A,

Gelet op Richtlijn 90/394/EEG van de Raad van 28 juni 1990 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk⁽⁶⁾, voor de eerste maal gewijzigd bij Richtlijn 97/42/EG⁽⁷⁾,

Gezien het voorstel van de Commissie⁽⁸⁾, opgesteld na raadpleging van het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁽⁹⁾,

Volgens de procedure van artikel 189 C van het Verdrag⁽¹⁰⁾,

Overwegende dat in artikel 118 A van het Verdrag wordt bepaald dat de Raad, door middel van richtlijnen, de minimumvoorschriften vaststelt voor het stimuleren van de verbetering van met name het arbeidsmilieu, teneinde de veiligheid en de gezondheid van de werknemers beter te beschermen;

---

6 PB L 196 van 26.7.1990, blz. 1.

7 PB L 179 van 8.7.1997, blz. 4.

8 .....

9 .....

10 .....

Overwegende dat, krachtens dat artikel, in deze richtlijnen wordt vermeden zodanige administratieve, financiële en juridische verplichtingen op te leggen dat zij oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen zouden kunnen hinderen;

Overwegende dat kiemcelmutagene agentia stoffen zijn die een blijvende verandering in de hoeveelheid of de structuur van het genetisch materiaal van een kiemcel kunnen veroorzaken, wat kan leiden tot een verandering van de fenotypische kenmerken van die cel, die op volgende generaties van het nageslacht kan worden overgedragen;

Overwegende dat kiemcelmutagene agentia gezien hun interactie met het DNA waarschijnlijk carcinogene effecten hebben;

Overwegende dat vinylchloridemonomeer krachtens Richtlijn 67/548/EEG als carcinogeen agens van categorie 1 ingedeeld is;

Overwegende dat omwille van de consistentie en duidelijkheid de essentiële bepalingen van Richtlijn 78/610/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de bescherming van de gezondheid van werknemers die aan vinylchloridemonomeer zijn blootgesteld, in deze richtlijn moeten worden opgenomen, waarbij het niveau van bescherming van de gezondheid en veiligheid van de werknemers niet lager mag worden;

Overwegende dat Richtlijn 78/610/EEG van de Raad na de inwerkingtreding van deze richtlijn kan worden ingetrokken;

Overwegende dat epidemiologisch onderzoek onder blootgestelde werknemers de carcinogeniteit van het stof van eiken- en beukenhout heeft aangetoond; dat een groot aantal werknemers aan een potentieel gezondheidsrisico is blootgesteld;

Overwegende dat krachtens artikel 16 van Richtlijn 90/394/EEG op grond van de beschikbare informatie, wetenschappelijke en technische informatie daarbij inbegrepen, grenswaarden kunnen worden vastgesteld ten aanzien van alle carcinogene agentia waarvan dit mogelijk is;

Overwegende dat het dienstig is dergelijke grenswaarden vast te stellen voor houtstof; dat de huidige grenswaarden voor vinylchloridemonomeer verlaagd dienen te worden om deze in overeenstemming te brengen met de beste minimumnormen voor technologische praktijken, daarbij rekening houdend met de haalbaarheidsaspecten maar steeds met de bescherming van de gezondheid van de werknemers op de werkplek als doel;

Overwegende dat de naleving van de minimumvoorschriften inzake de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen bijzondere risico's in verband met carcinogene agentia niet slechts de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van iedere afzonderlijke werknemer beoogt te waarborgen, maar tevens een niveau van minimale bescherming van alle werknemers in de Gemeenschap beoogt mogelijk te maken;

Overwegende dat een consistent niveau van bescherming tegen de risico's in verband met carcinogene agentia voor de Gemeenschap als geheel moet worden verwezenlijkt en dat dat beschermingsniveau moet worden bereikt door een kader van algemene principes teneinde de lidstaten in staat te stellen de minimumvoorschriften op consistente wijze toe te passen;

Overwegende dat deze wijziging een concreet element vormt in het kader van de verwezenlijking van de sociale dimensie van de interne markt;

Overwegende dat het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats krachtens Besluit 74/325/EEG⁽¹¹⁾ door de Commissie moet worden geraadpleegd voor het uitwerken van voorstellen op dit gebied,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 90/394/EEG, voor de eerste maal gewijzigd bij Richtlijn 97/42/EG, wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 1, lid 4, wordt vervangen door:

“Wat betreft asbest, dat in een bijzondere richtlijn wordt behandeld, gelden de bepalingen van deze richtlijn wanneer zij voor de veiligheid en gezondheid op het werk gunstiger zijn”.

2. Aan bijlage I worden de punten 5 tot en met 7 toegevoegd.

“5. Werkzaamheden waarbij men wordt blootgesteld aan stof van de volgende houtsoorten: beukenhout en eikenhout.

6. Een stof die op grond van de criteria van bijlage VI van Richtlijn 67/548/EEG als mutageen agens van categorie 1 of 2 moet worden ingedeeld.

7. Een preparaat, bestaande uit een of meer van de onder punt 6 bedoelde stoffen, wanneer dat preparaat in verband met de concentratie van een of meer van die stoffen moet worden ingedeeld als mutageen agens van categorie 1 of 2 op grond van de concentratiegrenzen die zijn vastgelegd in:

---

¹¹ PB L 185 van 9.7.1974, blz. 15. Besluit laatstelijk gewijzigd bij de Toetredingsakte van 1994.

- bijlage I van Richtlijn 67/548/EEG, of
- bijlage I van Richtlijn 88/379/EEG voor stoffen die niet in bijlage I van Richtlijn 67/548/EEG voorkomen of daar zonder concentratiegrenzen zijn vermeld.”

3. In deel A van bijlage III wordt het volgende agens toegevoegd:

Naam agens	EINECS ⁽¹⁾	CAS ⁽²⁾	Grenswaarden		Notatie	Overgangsmaatregelen
			mg/m ³ ⁽³⁾	ppm ⁽⁴⁾		
Vinylchloride-Monomeer	200-831	75-01-4	7,77 ⁽⁵⁾ 3,88 ⁽⁶⁾	3 ⁽⁵⁾ 1,5 ⁽⁶⁾	--	--
Stof van eiken- en beukenhout			5,0 ⁽⁷⁾			

- (1) EINECS: European Inventory of Existing Chemical Substances.
- (2) CAS: Chemical Abstract Service Number.
- (3) mg/m³ = milligram per kubieke meter lucht bij 20° C en 101,3 kPa (760 mm kwikdruk).
- (4) ppm = parts per million uitgedrukt in luchtvolume (ml/m³).
- (5) Gemeten of berekend over een referentieperiode van acht uur.
- (6) Imperatieve grenswaarde voor jaarlijkse blootstelling, gemeten of berekend als gemiddelde over één jaar.
- (7) Houtstof als totaal stof; dit heeft betrekking op de fractie van het stof die kan worden ingeademd. Het stof wordt verzameld met behulp van een bemonsteringstoestel met een luchtaanzuigingsnelheid van 1,25 m/s ± 10%.

Artikel 2

Richtlijn 78/610/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de bescherming van de gezondheid van werknemers die aan vinylchloridemonomeer zijn blootgesteld wordt ingetrokken met ingang van .....

Artikel 3

Op grond van de meest recente wetenschappelijke gegevens kan de Commissie binnen vijf jaar na de datum van deze richtlijn overeenkomstig artikel 118 A van het Verdrag bij de Raad een voorstel indienen voor de vaststelling van herziene grenswaarden voor vinylchloridemonomeer en stof van eiken- en beukenhout.

Artikel 4

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op ..... aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daar dadelijk van in kennis.

In de bepalingen die de lidstaten aannemen, dan wel bij de officiële bekendmaking ervan, wordt naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden door de lidstaten vastgesteld.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van nationaal recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 5

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te .....

Voor de Raad

De Voorzitter

EFFECTBEOORDELINGSFORMULIER

EFFECT VAN HET VOORSTEL OP HET BEDRIJFSLEVEN

met name op het midden- en kleinbedrijf (MKB)

Titel van het voorstel: Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot tweede wijziging van Richtlijn 90/394/EEG betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia op het werk

Referentienummer van het document: 98002

Voorstel

1. *Waarom is, gelet op het subsidiariteitsbeginsel, communautaire wetgeving op dit gebied noodzakelijk en wat zijn de voornaamste doelstellingen?*

Sinds 1990 is er een richtlijn van de Raad inzake carcinogene agentia (90/394/EEG).

Bij de behandeling van de eerste wijziging van Richtlijn 90/394/EEG door de Raad is de Commissie verzocht een voorstel in te dienen om die richtlijn nog verder te wijzigen, namelijk om

- in de richtlijn de bestaande richtlijnen voor specifieke carcinogenen (vinylchloridemonomeer en asbest) te consolideren;
- specifieke kwesties zoals mutagene stoffen en houtstof te regelen.

Om aan een en ander te voldoen dient de Commissie bij de Raad nu dit voorstel in. Verder is het de bedoeling dat de teksten van de richtlijn en de wijzigingen daarop te zijner tijd in gecodificeerde vorm verschijnen, zodat de werkgevers (in het MKB) de voorschriften gemakkelijk en in duidelijke vorm kunnen vinden, hetgeen kosten zal besparen.

Om de in de toelichting geschetste redenen zal de Asbestrichtlijn vooralsnog niet gewijzigd worden.

Zoals in de inleiding van de toelichting is aangegeven is het voorstel in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel: alleen door een optreden van de Gemeenschap kan in alle lidstaten een minimumniveau van bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene agentia worden gegarandeerd.

Effect op het bedrijfsleven

2. *Waarop is het voorstel van invloed:*

- welke bedrijfstakken?

Met de term "mutageen" wordt een stof bedoeld die op een cel een bepaalde uitwerking heeft, "mutatie" genoemd. De meeste tot op heden bekende mutagenen zijn chemische agentia. Het is onmogelijk aan te geven op welke bedrijfstakken deze wijziging van Richtlijn 90/394/EEG van invloed is; dit zullen echter hoofdzakelijk producenten en gebruikers van chemische stoffen zijn.

Wat houtstof (alleen stof van eiken- en beukenhout) betreft: hieraan kunnen werknemers in tal van bedrijfstakken worden blootgesteld. De belangrijkste houtbewerkingsprocédés worden in de houtzagerij, de meubelindustrie en de bouwnijverheid aangetroffen.

De bestaande richtlijn voor vinylchloridemonomeer betreft ongeveer 15 grote chemische fabrieken in de EU.

- welke bedrijfsomvang?

Voor mutagenen en vinylchloridemonomeer zie boven.

Wat houtstof betreft, zijn er volgens gegevens van het bedrijfsleven in de EU zo'n 42 000 bedrijven; hier komt nog bij een onbekend aantal MKB-ondernemingen met minder dan 20 werknemers. Volgens een ruwe schatting zijn circa 2 miljoen werknemers in deze bedrijfstak werkzaam. Daar dit wijzigingsvoorstel alleen betrekking heeft op twee houtsoorten (eiken- en beukenhout), lijkt het aannemelijk bovengenoemde cijfers door drie te delen.

- bijzondere geografische gebieden

Er is geen bijzondere geografische spreiding voor mutagenen en vinylchloridemonomeer.

De in aanmerking genomen houtsoorten komen vooral in andere dan de Scandinavische landen voor.

3. *Wat moeten de bedrijven doen om aan de voorgestelde wetgeving te voldoen?*

Vrijwel alle stoffen die bij mutageniteitstests positief reageren, zijn ook carcinogeen gebleken; tot nog toe zijn op één na alle stoffen die in bijlage I van Richtlijn 67/548/EEG als mutageen aangemerkt zijn, ook als carcinogene stoffen van categorie 2 ingedeeld.

Daarom behandelen de gebruikers van mutagene stoffen deze al als carcinogene stoffen door daarop de algemene bepalingen van Richtlijn 89/391/EEG en de bepalingen voor chemische agentia van Richtlijn 80/1107/EEG uiterst strikt toe te passen.

Regularisering van deze situatie door de werkingssfeer van de Richtlijn carcinogene agentia uit te breiden zal dus geen extra kosten voor het betrokken bedrijfsleven meebrengen.

Het opnemen van mutagene stoffen in Richtlijn 90/394/EEG zou in de praktijk kostenverlagend werken voor de producenten, omdat mutageniteitstests ten behoeve van de risico-evaluatie veel goedkoper zijn dan carcinogeniteitstests. Deze opvatting vindt brede steun bij de werkgeversvertegenwoordigers in het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

Houtstof wordt niet ingedeeld als carcinogeen volgens de richtlijnen 67/548/EEG en 88/379/EEG. Bijlage I van Richtlijn 90/394/EEG bevat echter een lijst van stoffen, preparaten en procédés die, hoewel zij niet overeenkomstig bovengenoemde richtlijnen zijn ingedeeld, voldoen aan de criteria voor carcinogeniteit. Houtstof behoort tot deze categorie.

In de praktijk passen de lidstaten de preventieve maatregelen van Richtlijn 90/394/EEG al toe op sommige soorten houtstof (namelijk op stof van eiken- en beukenhout) die door de deskundige instanties (zoals het Internationaal Instituut voor kankeronderzoek IARC) en door sommige lidstaten al als carcinogeen voor de mens worden beschouwd omdat hiervoor voldoende aanwijzingen bestaan.

Het opnemen van werkzaamheden waarbij men wordt blootgesteld aan stof van eiken- en beukenhout in bijlage I van Richtlijn 90/394/EEG en het vaststellen van een grenswaarde in bijlage III is daarom dienstig.

Volgens een raming van de houtindustrie zouden de kosten van het bedrijfsleven om aan een grenswaarde van 5 mg/m³ te voldoen per arbeidsplaats gemiddeld zo'n 7.000 ecu bedragen, lopend van 3.600 tot 9.000 ecu afhankelijk van de genomen maatregelen. Er zijn geen betrouwbare ramingen van de feitelijke kosten voor het bedrijfsleven die de toepassing van andere bepalingen van de richtlijn meebrengt, zoals afbakening van risicozones, veilige opslag en inzameling enz. Deze kosten mogen niet worden onderschat, maar zouden pragmatisch beschouwd niet excessief hoeven te zijn.

Uit een vergelijking met de bestaande nationale wetgeving blijkt dat het Commissievoorstel een minimumeis behelst die minder streng is dan de wetgeving van sommige lidstaten. Het voorstel is bedoeld om een minimum vast te stellen dat alle lidstaten moeten aanhouden, al mag worden aangenomen dat naarmate nadere wetenschappelijke gegevens de carcinogeniteit van andere soorten houtstof bevestigen er in latere wijzigingen geleidelijk – terdege rekening houdend met de aard van de bedrijfstak – verdere beperkingen ingevoerd zullen moeten worden, die tot hogere kosten zullen leiden.

De bescherming van de werknemers tegen kanker moet worden beschouwd als een doel dat dient te worden bereikt. Bij het introduceren van daartoe strekkende wettelijke voorschriften mag echter de "ambachtelijke" aard van de houtbewerkingindustrie niet uit het oog worden verloren. De procédés die nu en later in aanmerking genomen moeten worden, moeten nauwkeurig worden omschreven om onnodige bureaucratie en kosten te vermijden.

De verlaging van de grenswaarden voor vinylchloridemonomeer, die nu ook eenvoudiger uitgedrukt zijn, is alleen maar bedoeld om de huidige technologische praktijken en de situatie in de lidstaten te verdisconteren; de gevolgen voor het bedrijfsleven zullen te verwaarlozen zijn. De intrekking van de VCM-richtlijn zal het toepassen van voorschriften die voordien in verscheidene richtlijnen opgenomen waren eenvoudiger maken.

4. *Welke economische gevolgen zal het voorstel waarschijnlijk hebben?*

- voor de werkgelegenheid?

De voordelen van betere arbeidsomstandigheden zullen leiden tot een daling in het aantal kankergevallen, zoals is benadrukt (en geëvalueerd) door het comité van wetenschappelijke deskundigen.

Deze voordelen zullen niet alleen worden ervaren door de afzonderlijke werknemers als leden van de samenleving, maar ook door de bedrijven zelf, die de kostenbesparing zullen merken aan:

- lager ziekteverzuim
- lagere kosten voor omscholing, en
- minder mensen die blijvend arbeidsongeschikt verklaard worden.

De inzetbaarheid en flexibiliteit van de arbeidskrachten zullen dus toenemen.

- voor de investeringen

De te maken extra kosten zijn tweërlei: ten eerste voor het meten van de blootstellingsgrenswaarde en ten tweede voor het aanpassen van oudere installaties en apparatuur aan systemen om het vrijkomen van stoffen in de omgevingslucht te voorkomen.

De eerstgenoemde kosten zullen uiteraard betrekkelijk gering zijn, omdat het voor bedrijven niet absoluut noodzakelijk is om over eigen meetapparatuur te beschikken. Het tweede aspect zal zeker zwaarder wegen, vooral bij oudere installaties, al kunnen de ingrepen hier ook beperkt blijven tot die werkplekken waar de werknemer feitelijk zijn werkzaamheden verricht.

Wat vinylchloride betreft, voldoet het bedrijfsleven al aan de nieuwe voorschriften en zal het alleen maar baat hebben bij de vereenvoudiging van de tekst.

Daar deze voorzieningen bedoeld zijn om de werknemers tegen de risico's van het ontstaan van kanker te beschermen, mogen de voordelen hiervan echter niet worden onderschat.

- voor het concurrentievermogen van de bedrijven?

Het bedrijfsleven heeft erom verzocht mutagene stoffen in de tekst op te nemen, om concurrentievervalsing tussen fabrikanten te vermijden en (indirect) de kosten van het testen op carcinogeniteit te verlagen.

Bij houtstof ligt de zaak ingewikkelder.

Aangezien er in veel landen vergelijkbare voorschriften bestaan, kan de moderne houtindustrie aan de eisen voldoen.

Kleinere of oudere houtbewerkingsbedrijven moeten wellicht nieuwe afzuigapparatuur of andere wijzen van bescherming introduceren.

Bij het overleg is naar voren gebracht dat er concurrentie kan ontstaan tussen hardhoutsoorten (uitgezonderd eiken- en beukenhout) of tussen hard- en zacht hout. Er zullen ongetwijfeld tijdelijke verschillen kunnen ontstaan, maar het voorstel voorziet erin dat die verschillen binnen vijf jaar op grond van nieuwe wetenschappelijke gegevens worden rechtgetrokken. De nadelen die afzonderlijke bedrijven hier in de tussentijd van ondervinden, moeten worden afgewogen tegen de voordelen voor de samenleving als geheel, daar de kosten als gevolg van ziekte zullen dalen en de productiviteit zal toenemen.

5. *Bevat het voorstel maatregelen om rekening te houden met de bijzondere situatie van kleine en middelgrote bedrijven (minder zware of andere eisen, enz.)?*

Het voorstel bevat geen specifieke bepalingen voor kleine en middelgrote bedrijven om discriminatie tussen werknemers op het vlak van gezondheid en veiligheid te vermijden.

Raadpleging

6. *Geef een overzicht van de organisaties die over het voorstel zijn geraadpleegd en zet hun standpunten in grote lijnen uiteen.*

Zoals hierboven aangegeven heeft de Commissie het Wetenschappelijk Comité inzake grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling aan chemische agentia geraadpleegd over de wetenschappelijke aspecten van haar voorstel en dit is in overeenstemming met het advies van dat comité.

Er is overleg gepleegd met de regeringen, werknemers en werkgevers, zowel bilateraal als officieel via het tripartiete Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

Het Raadgevend Comité schaarde zich unaniem achter de aanpak van de Commissie met betrekking tot mutagene stoffen, vinylchloridemonomeer en asbest.

Een meerderheid stond ook achter de aanpak voor houtstof.

De werknemers stemden in met de beperking van stof van eiken- en beukenhout, maar zouden liever gezien hebben dat andere houtsoorten ook in de richtlijn werden opgenomen.

De werkgevers betwistten de carcinogeniteit van stof van eiken- en beukenhout niet, maar vreesden dat het aanmerken van dit stof als carcinogeen, waardoor het onder Richtlijn 90/394/EEG valt, een aantal onpraktische consequenties zal hebben indien daar streng de hand aan gehouden wordt.

De Commissie is van oordeel dat de werkgever krachtens de Kaderrichtlijn (89/391/EEG) hoe dan ook al verantwoordelijk is voor een adequate bescherming van de werknemers en in dat licht maakt het opnemen van houtstof in Richtlijn 90/394/EEG het alleen maar makkelijker om uit te maken hoe de algemene verplichtingen kunnen worden geconcretiseerd (bv. risico-evaluatie, vervanging van gevaarlijke stoffen door minder gevaarlijke enz.). Veel lidstaten passen al specifieke bepalingen voor houtstof toe die even stringent als de tekst van de Commissie of nog stringenter zijn.

Ook waren de werkgevers bang dat de opleiding in het gedrang zou kunnen komen. De Commissie is van mening dat de bescherming van jongeren tegen carcinogene agentia die de gezondheid van de werknemers op hogere leeftijd kunnen aantasten voorrang dient te krijgen.

Verder vreesden de werkgevers dat de toepassing van Richtlijn 90/394/EEG op stof van eiken- en beukenhout ertoe zou leiden dat er van die houtsoorten geen producten meer gemaakt worden. De Commissie heeft onderstreept dat eiken- en beukenhout als zodanig niet de oorzaak van neuskanker is; dat wordt door het stof veroorzaakt, dus als blootstelling aan dat stof wordt vermeden worden de werknemers beschermd.

Bovendien is het wetenschappelijk advies van dien aard dat in de toekomst, als er nieuwe gegevens beschikbaar komen, een algemene oplossing voor alle houtsoorten nodig zal zijn.

Ook is de Commissie erop gewezen dat haar voorstel om een technische grenswaarde vast te stellen de toepassing van bovengenoemde bepalingen door de werkgevers gemakkelijker zal maken, vooruitlopend op de wetenschappelijke herziening na vijf jaar.

De regeringsvertegenwoordigers in het comité en in gespecialiseerde deskundigengroepen ter bestudering van de praktische en technische kwesties die met name door de werkgevers zijn opgeworpen, konden zich met het Commissievoorstel verenigen; sommige lidstaten hadden echter liever ook restricties voor andere hardhoutsoorten en in sommige gevallen ook voor zacht hout gezien.

De deskundigen van de lidstaten waren van mening dat de door de werkgevers aangesneden praktische vraagstukken kunnen worden opgelost zonder aan de in de richtlijn vastgelegde beginselen te tornen.

78

ISSN 0254-1513

COM(98) 170 def.

DOCUMENTEN

NL

04 05 15

Catalogusnummer : CB-CO-98-169-NL-C

ISBN 92-78-32124-9

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg